

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΙΔΡΥΘΗΚΑΝΕ ΣΤΑ 1922 — ΒΓΑΙΝΟΥΝΕ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΡΑΔΟΣ ΧΑΤΖΗΝΑΣΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Β.
ΑΡ. 17—(11) ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1923

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΟ Φ/ΛΟ ΔΡΑΧ. 2

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΘΝ. ΑΜΥΝΗΣ ΑΡ. 30

ΤΥΠΟΙΣ: ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ

ΔΗΛΩΣΗ Με μεγάλη μας λύπη αναγκάζομαστε να πετάξουμε από οικονομικούς λόγους το ξώφυλλο, που μας κοστίζει μαζί με τις δύο σελίδες, πάνω από 150 δραχ. Ἐλπίζουμε πως οί φίλοι μας δὲ θὰ κάψουνε νὰ μᾶς ὑποστηρίξουνε κῆται θὰ συνεχίσουνε τὸ δύσκολο ἄγωνα μας. Θὰ παρακαλέσουμε με τὴν ἐγκαιρία τούτη τοὺς πολλοὺς πού καθυστεροῦνε ἀπὸ ἀμέλεια τὴ συνδρομὴ τους, νὰ πετάξουνε κιαφοτὶ τὴν ἀμέλεια καὶ νὰρᾶς στέλλουνε τὴ συνδρομὴ γιατί ἔτσι μονάχα θὰ μπορέσουμε νὰ ζήσουμε.

ΣΥΔΡΟΜΕΣ Ἑσωτερικοῦ Χρονιάτικη δρ. 24.— Ἑξάμηνη δρ. 12—

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΕΠΙΤΑΝΗΣΙΑΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ μηνιαῖο περιοδικό. Διευθυντής Παν. Ἄβουδρης. Γραφεῖα Πλατεῖα Σολωμοῦ 3, Ζάκυνθος.

LIBRE Γάλλο-ἑλληνικὸ περιοδικό. Διευθυντής **LOUIS ROUSSEL**. Γραφεῖα οδὸς Σίνα31, Ἀθήνα.

ΚΟΙΝΟΤΗΣ εβδομαδιαῖα πολιτικὴ ἐπιθεώρησις. Διευθ. Ντίνος Μαλοῦχος. Ἀθήνα οδὸς Μητροπόλεως 44.

L'europa orientale μηνιαῖο περιοδικὸ ὄργανο τοῦ Ἰνστιτούτου γιὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑυρώπη. Γραφεῖα *Via Nazionale* 89 Ρώμη Ἰταλία.

ΑΡΓΩ λογοτεχνικὰ τεύχη. Γραφεῖα **RUE STAMBOUL 13 ALEXANDRIE**.

ΜΟΥΣΑ μηνιαῖα ἔκδοσις. Γραφεῖα οδὸς Πραξιτέλους 8, Ἀθήνα. Διευθυντὲς Νάσος Χριστίδης, Π. Γ. Κάλιγας, Ι. Μ. Παναγιωτοπούλου.

ΦΑΡΟΣ μηνιαῖο περιοδικό. Βόλος ἐκδίδεται ἀπὸ τὸ σύλλογο ἀναγέννησις.

ΟΡΦΕΥΣ δεκαπενθ. φιλολ. ἐπιστημ. ἐπιθεώρησις, Κέρκυρα.

HELLAS περιοδικὸν ὄργανον γερμανοελ. συνδέσμου *Hamburg*.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ Μηνιαῖον καλλιτ. περιοδικὸν Χαριλάου Τρικούπη 22α Ἀθήνας

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ Κοινωνικοφιλοσοφικὴ ἐπιθεώρησις Πύργος Ἡλείας.

ΝΕΑ ΖΩΗ Φιλολ. περιοδικὸ τὸ μεγαλειότερο τῆς Ἑλλάδος. Βγαίνει στὴν Ἀλεξάνδρεια Γραφεῖα *B. P. 2126 Alexandrie*.

ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ὄργανον τῆς λέσχης Δημ. ὑπαλλήλων Ἀθήνας.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ δεκαπενθήμερο παιδικὸ περιοδικό. Διευθυντής Α. Ράλλης. Ἐδριπίδου 6 Ἀθήνα.

Η ΒΙΓΓΑ μηνιαῖα φιλολογικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἔκδοσις Μεσολόγγι.

ΝΟΥΜΑΣ μηνιαῖα λογοτεχνικὴ ἐπιθεώρησις. Διευθυντής Πάνος Δ. Ταγκόπουλος. Σοφοκλέους-Ἀριστίππου, Ἀθήνα.

Ἐφημερίδα ΚΑΜΠΑΝΑ. Διευθυντής Στρατῆς Μυριβίλης, Μυτιλήνη.

Ἐφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ, διευθυντής Στρατῆς Παπανικόλας Μυτιλήνη.

Ἐφημερίδα ΕΛΠΙΣ, διευθυντής Πίπης Δ. Μαρτίνης, Κέρκυρα.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ μηνιαῖο δελτίο τοῦ «Συνδέσμου Ἑλληνίδων ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικός» Γραφεῖα: Ὁθωνος 12 Ἀθήνα.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ μηνιαῖο περιοδικό. Χανιά Κρήτης.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ λογοτεχνικῆ, Μουσικῆ, Θεατρικῆ. Βαθῦ Σάμου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ μηνιαῖα ἔκδοσις ἀναγγέλει ἐφημερίδες περιοδικὰ διευθυντής Α. Κασσιγόνης Λεωφ. Ραμλίου 31 (Τ.Κ.1891) Ἀλεξάνδρεια.

ΠΑΡΙΣΙΑΝΙΚΟ ΣΙΚ ἔξον. περιοδ. κεντημ. καὶ συρμοῦ Κολοκυνθοῦς 7 Ἀθήνα

ΟΡΦΟΣ μηνιαῖο λογοτεχν. περιοδ. Δημοσθένους 15 Ἀθήνα

ΕΡΓΑΣΙΑ δεκαπενθ. παιδαγωγ. περιοδικό Διευθ. Παπαμαθίου Ἀθήνα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γ. Ψύχαρη Τὸ σπίτι.

Κ. Νταϊφᾶ Δουλοῦδια.

Ν. Πάλλη Κι' ἐσύ.

Γ. Θ. Βαφόπουλος Ὀλιβεροὶ περίπατοι.

Ἄριστος Σταθόπουλος Ροδοφύγγης Σονέττα φιστικιάς.

Κούλα Τσογγου Ἐμπνευσμένο ἀπ' τὸ σκοτάδι τοῦ Ἀντρέγιεφ.

Δ. Ρέγκου Περίμενα.

Α. Ἀντρέγιεφ Ἡ Ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου *Μετ. Κ. Καστρινοῦ*.

Φιλολογικὴ Ζωή.—*Νέα Βιβλία*.—*Διήφορα*.—*Ἀλληλογραφία*.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ

~~~~~

Στέκεται πάντα κάποιο σπίτι ἐκεῖ μακριά μου, τὸ σπίτι ὅπου ἔζησα παιδί, τὸ σπίτι πού ποτέ μου δὲν τὸ ξεχνῶ, πού ἀπτό γιὰ μένα εἶναι τὸ σ π ί τ ι, σὰ νὰ μὴν εἶτανε στὸν κόσμο ἄλλο κανένα.

Κάτω στὴν Πόλη, κάτω στὸ Γαλατά, εἶναι τὸ σπίτι τὸ πατρικό. Πρῶτῃ μας πατριδα τοῦ καθενός, ἡ κούνια, πρῶτῃ μας πολιτεία τὸ πατρικό τὸ σπίτι. Ἐκεῖ καθόμουνε τὸν μπαμπά καὶ μετὴν νταντά μου. Βαρβάρα τὸνομά της. Μὰ πού εἶνε τώρα τὰ χάδια τῆς Βαρβάρας;

Κάποτες ἀνέβαινα στὸ σεβανί. Κοίταζα τὸ Μπογάζι ἀπὸ κεῖ ἄπάνω. Ἡ νιογέννητή μου ἡ φαντασία γύριβε κόσμους νὰ ξανοίξη στὸ θέαμα τὸ μοναδικὸ καὶ καλὰ καλὶ δὲν ἤξειρε τί κόσμους.

Ἐρχόντανε φίλοι, ἀξιάδερφια, γειτονάκια καὶ παίζαμε ἀντίκρι, στὸν μπαξέ, πού ἔπρεπε νὰ περάσουμε τὸ δρόμο γιὰ νὰ πάμε. Παίζαμε, γελοῦσαμε. φίλοι, ἀξιάδερφια, γειτονάκια, στὸν μπαξέ. Καὶ σήμερα πού ἐκεῖνα μας τὰ γέλια τὰ θυμοῦμαι, σιγὴ σιγὴ σίττει ἀπὸ τὰ μάτια μου ἕνα δάκρυ.

Τῆς 28 τοῦ Ὀκτώβρη, 1923, Κερκυρῆ

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

I Οἱ αἰθέρης ἀήρανε ἀπὸ τὴν ἀπεραντὴ καλοσύνη σου μέρος, καὶ πλημμύρισαν αἶγλη

Ἐσύ πήρες ἀπ' αὐτοὺς ὄνομα πού ἐκφράζει τὴ γλαυκὴ χαρὰ, τὴ Δόξα !

II Τὸ φεγγάρι, πού θέλησε νὰ κατέβει στὴ γῆ, πήρε τὴ θωριά σου, ... καὶ πιά οἱ ἀνθρώποι, βλέποντας ἐσένα, δὲν κοιτᾶνε στὸν αἰθέρα, γιατί βλέπουνε τὴ Βασιλισὰ τοὺς μπροστά τους - ὦ ἐκπλαγῆ φεγγαροπρόσωπη.

III Ἄλλοι ὅμως δὲν τὸ πιστέψαν αὐτὸ καὶ λένε πὸς μίαν ἀγνουστιάτικη νύχτα, τὸ φεγγάρι θέλησε νὰ διαγωνιστεῖ με Σένανε γιὰ τὴν ὁμορφιά καὶ τὴ γοητεία καὶ τὴ χάρι, μὰ Ἐσύ θυμωμένη, ἀράζοντάς το ἀπὸ κεῖ ψηλά, τὸ ἐκρυψες στὸ στήθος Σου, ὦ φεγγαρο στήθα !.

IV Ἡ ἀνοιξη ποτὲς δὲ χαιρέτησεν ἔτσι τὴ Γῆ, ὅπως Ἐσύ, ὅταν ἐπρόβαλες στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, ἀνεμίζοντας με ἐράσμια χάρις τὸ πράσινο σκιάδι Σου— σημαῖα τῆς Ἐλπίδας καὶ τῆς Καλοσύνης. Τὰ γέλια Σου εἶτανε τὰ ροδα τοῦ Ἀπριλιοῦ καὶ τὰ λόγια Σου τὰ μῦρα τους. Κιόταν ἐστέναξες κάπιες ἀνατριχίλες ἐπέρασαν ὅπως οἱ Ἀναξιάτικες Αὔρες.

V Οἱ κῆνες ὅταν σὲ εἶδαν πού ἐβάδιζες, φωνάζανε τίς κάπιες νὰ κλέψουν τὰ βῆματά Σου. Καὶ οἱ πέρδικες με λιγομένους τερεϊσιμούς διαβήκανε τὸ ρυάκι πετροπατώντάς. Καὶ οἱ θαλασσοδαρμένοι οἱ ναῦτες, ὅλο χαρὰ, κίμανε σινιάλα, θαρρόντας πὸς εἶσαι φεγγάδα πρωτοτάξιδη με πρῶμο καιρό.

VI Ἐνας κηρυγός, ἱστορόντας γιὰ τὰ φιλντισένια δόντια τοῦ Ἐλέ-

φαντος, εἶπε πὼς μοιάζουνε μὲ τὰ χέρια σου. Καὶ ἄλλος θέλοντας νὰ πεῖ γιὰ τὴν εὐκνησία πού ἔχουν, τὰ χέρια Σου, τὰ παρόμοια σε μὲ τὰ φέδια τὰ ἱερά, πού σε σκοτώνουν μὲ τὸ φαρμάκι, μὰ μὲ τὸ ἀγκάλιασμα! Κ' ἐγὼ πού τάκουσα αὐτὰ εἶπα:

— Γλυκοπόθητος θάνατος ἀπὸ τὰ τέτλια δόντια.... εὐτυχία ὁ πνιγμὸς ἀπ' τὰ φέδια...

VII Πὼς νὰ ξαίραμε πὼς ὑπάρχουν ἀγγέλοι στὸν Οὐρανὸ ἀν δὲ βλέπαμε τὴν εἰκόνα τους καμιά φορὰ ἐδῶ κάτω; Ἄ! εἶναι ἀληθινὸ— ὑπάρχουν ἀγγέλοι, ἀφοῦ εἶδα Ἑσένα... Ποτὲς ἀρμονικότερο ταίριασμα σὲ ὄνομα καὶ σὲ πρόσωπο δὲν ἔτυχε, ὦ ψυχὴ ἀγγελίνα!

VIII Νόμιζα πὼς εἶχα κυλήσει ἀπὸ κάμιο ἀστέρι σὲ μιὰ μαύρη Κόλαση. Ἄξαρνα φάνηκες Σὺ, καὶ εἶπα ὅτι ὑπάρχει θέση Ἑλέους. Ὑπάρχει ὅ,τι θέλεις Ἑσὺ, τί Ἑσὺ εἶσαι ὁ Θεὸς μου. Ἄν ὁ Θεὸς μᾶς φέρνει στὸν Κόσμο, ἐμένα Ἑσὺ μέφερες, γιατί πρὶν σὲ δῶ εἴμουννα σὲ μιὰ Κόλαση μέσα φριχτή.

IX Ἡ σοφία τῶν αἰῶνων ἐφλογίστηκεν ἀπὸ τὴ φλόγα τοῦ στιγμίου ἐρωτήματος μπρὸς στὴ θύρα τοῦ χρόνου. Ἄν ὑπάρχει κάτι εἶναι ὅτι ὑπάρχεις Ἑσὺ... — Ἐγὼ δὲν ὑπάρχω, τοῦλάχιστο δὲν ἐνιωθα πὼς ὑπάρχα πρὶν! Τώρα ὁ Χρόνος μετρίεται μὲ τὴ δική Σου ἐμφάνιση, καὶ ὁ Τόπος, πού πρὶν εἶταν κενός, ἀγλαίζεται μόλις ἔρθεις. Καὶ τὰ δύο ὑπάρχουν γιατί ὑπάρχεις Ἑσὺ.

X Ὅταν ἀπλώνεις τὸ χέρι Σου καὶ μὲ χαιρετᾷς, τρομουῖλα μὲ κρουάει καὶ πάντα νομίζω πὼς μὲ σέρνει μαγνήτης. Τότε βλέπω ναλαφραεταίνε γύρω Σου τὰ ἄσπρα τὰ χελιδόνια, σὰ νὰ τινάζει ἀπάνω Σου μυγδαλιὰ τὸ θησαυρὸ τῶν ἀνθῶνε της. Καὶ ἀκούω τὸ παθιαρικό βόμβισμα, σὰν αὐτὸ πού ἀκούμε τὴν Ἀνοιξὴ στοὺς ἀγρούς, καὶ πού εἶναι ὁ Ὑμνος τῆς Ζωῆς στὴ Δημιουργία....

XI Τότες γίνομαι ἐξάλλος γιατί θαρρῶ πὼς ἀγρίζω κάμιο γλυκόνερο, πού δὲν ἐπρόφτασα νὰ χαρῶ, πού τὸ χάσα, πρὶν τὸ νιώσω, πού γιὰ νὰ τᾶ πνιγτῆσω θάκανα, θὰ θυσιάσα τὸ πᾶ... Τότες θάθελα νὰ φλογίσει τὴν ψυχὴ μου ἓνα πάθος, σὲν ἐκεῖνο τοῦ ἀηδοιοῦ, καὶ νὰ σβύσω ἀφελοντίας ἓνα κάμιο τραγοῦδι, σὰν Κύκνος.... Τότες ἡ φτωχὴ μου ἡ καρδιά πάσχει φοβερά, πού λέω θὰ σπάσει τὸ στήθος μου — μὰ σπάζει αὐτὴ, καὶ μαζέβω τὰ συντρίμια της γεμάτος θλίψη καὶ πόνον — ἀτέλειωτο πόνο — ὀλοκάφτωμα στὸ βωμὸ τοῦ Ἀχβάχ, τοῦ σκληροῦ θεοῦ τῶν ἀπελπισμένων...

(ΒΟΛΟΣ Ἰουνίου 1920)

ΚΩΣΤΑΣ ΝΤΑΪΦΑΣ

Κ' ΕΣΥ!

Χτύπα κ' ἐσὺ! καὶ χτύπα μὲ τὰ χέρια πού
δέσμια ἐγὼ τὰ λύτρωσα μ' ἀγᾶνα
τὸ στοργικό μου κόρφο, ὀχιά λησμόνα
πού σ' ἔκρυψε ἀπὸ μπόρες κ' ἀγριοκαίρια.

Καί, πρὶν χαθῆς στὰ μαῦρα βαλτονερία,

χύσε κ' ἐσὺ τὴν τελευταία σταγόνα
Στὴν κούπα τῆς πικρίας, μ' ἀτρεμο γόνα
θὲ νὰν τὸ πιῶ, κοιτώντας πρὸς τ' ἀστέρια.

Ψηλὸ στ' ἀστέρια, κ' ὅσο θὰ ψηλώνω,
τόσο ἡ φωνὴ τοῦ μίσους καὶ θὰ σβύνη·
μὲ χαμογέλιο ἐδέχτηκα τὸν πόνο

καὶ στὴν καρδιά μου βασιλεύει εἰρήνη
βαθεῖα — κ' ἂ στᾶσουν λίγα δάκρυα μπρὸς σου,
δὲν κλαίω γιὰ μένα, ἄχ, κλαίω γιὰ τὸ χαμόσου!

ΝΙΚΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

ΘΑΙΒΕΡΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ

Στὸν ἐξάδερφό μου Δ, ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Ἔτσι σκυφτὰ περνούσαμε χεροπιασμένοι οἱ δύο.

Ὁρες βαδίσαμε ἄσκοπα, πικρὸ ἀδερφέ, κ' ἡ λύπη,
πικρὴ ἀδερφή κι αὐτὴ, μᾶς ἐσυντρόφευε στὸ δρόμο.

Κι ὡς σέρναμε δίχως σκοπὸ βαριά τὰ βήματά μας
ἦτανε σὰ νὰ μοιάζαμε ἐραστὲς ἀπελπισμένους,
πού ἓνα ὀμιγλόδιχο πρωὶ τοὺς ἄφησε ἡ καλὴ τους.

Μοιάζαμε σὲν τοὺς στρατηγούς, πού ἓνα πρωὶ ξυπνοῦσαν
ἄδοξοι, γιὰ νὰ πάρουνε τῆς ἐξορίας τὸ δρόμο.

Ἔτσι σκυφτοὶ περνούσαμε ἀπογοητευμένοι οἱ δύο.

24—XI—1923

Γ. Θ. ΒΑΦΟΠΟΥΛΟΣ

ἈΠ' ΤΑ ΣΟΝΕΤΤΑ ΤΗΣ ΦΤΙΣΙΚΙΑΣ..

Κίηρες ὡς ἔρχεται ὁ Ἀπρίλης
κίως ἔρχονται τὰ χελιδόνια
κίως ἔρχονται τᾶνθια στὰ κλώνια.

Πόσο γλυκὰ ἦσουν σὰν ἐμίλης!

Κέλεες στὴν ψυχὴ μου κάτι

πού λουλουδίσαν ὡς κοί βᾶτοι,

κοί κάμιο γεμισαν μελίσσια.

Μὰ τώρα, ἀλλί, δὴ κ' κυταρίσσια

ὄλο μιλοῦν γιὰ μιὰ φεβγάλα

ὅταν ὁ ἄνεμος περνάει

κίολες τίς πόρτες εἰς σφαλνάει.

Καὶ κέρφτει τοῦ δακρυοῦ μου ἡ

(στάλλα

στερνή, πύρη στὸ χῶμα κάτω

ὠιμέ, τοῦ γλήγορου θανάτου.

Ἡ μνήμη μου ἐγίνεν ἀπόχη
κίολο ψαρέβει περασμένα
— Σοῦπα νὰ σὲ φιλήσω, ὠιμένα
καὶ μούπες τὸ πικρὸτατο ὄχι.

Κίολο περίπενες, Εἰρήνη,
μιὰ μέρα πιδ καλὴ γιὰ νᾶστη
Νὰ φιλήθοῦμε εἶπες τὸ Μάρτη
πού θάχουμε ἀπὸ ρόδο κλίνη.

Ἔρωσε ἡ μοῖρα (τί νὰ γίνῃ);

Ἄ Μάρτης πιδ νὰ μὴ ζυγώση
κίουτε τὰ ρύδα του ν' ἀπλώση

Τὰ μάτια μου ἔχουν γίνῃ κρίνη

Κίόταν τὸ φίλημά σου πῆσα

Τὰ χέλια σου δὲν εἶχα πύρα

ΑΡΙΣΤΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ—ΡΟΔΟΦΕΓΓΗΣ

ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΟ ΑΠ' ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ ΤΟΥ ΑΝΤΡΕΓΕΦ

Ἡ μοτιά μας ἄς μὴν πέση βαρεῖα ἐξευνητικὴ πάνω στὸ σἄλο τοῦ κόσμου. Ἄς ἀπλωθῆ γαλήνια ἀπαλὴ μὲ καλωσύνη. Ἄς μὴ διοῦμε παρὰ μόνο τὴ χαρὰ του. Κι ἄς μὴν πάροιμε ἀπ' τὴ ζωὴ παρὰ μόνο τ' ἀνθία της. Ἄς μὴ γευτοῦμε στὸν κόσμον παρὰ μόνο τὴ χαρὰ τῆς θγάτης μας.

Πρέπει νάσαι δυνατός! Ξεχωριστὸς πρέπει νάσαι γὰ νὰ ρίξης τὸ βλέμα βᾶθιά στὴν ἄβυσσο ἐκεῖ, ποῦ τὰ φείδια φαρμακῶνουνε τίς ψυχές. Ἐκεῖ ποῦ οἱ λύκοι μασοῦν ἀνθρώπινες καρδιές. Πρέπει νάχεις ξεχωρὴ δύναμη. Πρέπει ἡ καρδιά σου ἀπέραντὴ νάσαι, γιατί ἡ χαρὰ μόνο τίς μικρὲς καρδιές γεμίζει. Οἱ καρδιές μας εἶνε τόσο γιομάτες ἀπ' τοὺς ἑαυτούς μας. Καὶ ὁ ἑαυτός μας τόσο ἀπλός... Ἄς μὴν πέση ἡ ματιὰ μας περίρονη ἐξευνητικὴ πάνω ἀπ' τὴ ζωὴ ἐκεῖνη ποῦ ἀπ' τὸν πόνο στεφανώνεται. Ἄς μὴ σκύψοιμε τὸ κεφάλι πάνω στὴν ἄβυσσο. Πρέπει δυνατὸς νάσαι, ξεχωριστὰ δυνατός, γὰ νὰ διῆς ἐκεῖνο ποῦ ξεραίνει τὴν καρδιά καὶ τὸ πνεῦμα. Τὸν οὐρανὸ ἄς κοιτάξοιμε μεις τὸν οὐρανὸ τὸν ἀσυννέφιαστο.

Διὲς πόσοι λίγοι, ἐκεῖνοι ποῦ στὴν ἄβυσσο σκάφτουνε σιωπηρὸ βλέμα, πόση ὀδυνηρὴ / ἀπορία στὸ βλέμα ποῦ βυθίστηκε στὰ τριμερὰ σκοτάδια. Διὲς ἀνέκωραστο πόνο στὸ σφιγμένο στόμα ποῦ ρούφηξε τὸ πικρὸ ἀγκομαχητό. Καὶ διὲς, διὲς ἐσὺ φτωχὴ μικρὴ καρδιά στὴ χειρονομία μιᾶς δύναμης ἀναπάντευτῃ ποῦ χάραξε φωτινὴ γραμμὴ μὲς τὸ σκοτάδι τὸ πηχτό.

Ἐμεῖς τὸν οὐρανὸ θὰ διοῦμε. Ἐμεῖς τὸ λουλουδί τὸ φανταχτερὸ θὰ κόψοιμε, ἀπ' τὸν θάμνο τὸν εὐκολοπάτητο. Τὸ λουλουδί τὸ φανταχτερό, ποῦ τὸ μαραίνῃ ὁ χρόνος, γὰ μᾶς εἶναι. Κι ὁ μόσκος ὁ κίτρινος μόσκος, ποῦ τὸν γέννησε ἡ πέτρα καὶ τὸν πότισε ἡ ἴδια μὲ τὸ φλογερὸ ἰδρώτα της εἶναι γὰ τὸ ξεχωριστὸ χέρι τὸ δυνατό!!

Μικρὴ ἡ καρδιά μου γὰ τὸν ἀπέραντο πόνο ποῦ σὲ λιώνη. Ταπεινὴ ἡ δύναμή μου ὦ κόσμε, φτωχὴ κόσμε. Καὶ τὸ χέρι μου, ὦ πόσο ἀδύναμο γὰ τὸ βᾶρος ποῦ σὲ συντρίβη...

Βόλος

ΚΟΥΛΑ ΤΣΟΥΓΓΟΥ

ΠΕΡΙΜΕΝΑ...

~~~~~

Σὲ περίμενα ἀπόψε μὲς τὸ γλωμασμένο δέιλι.

Σὲ περίμενα νᾶρθης γὰ νὰ διασκεδάσης λίγο μὲ τὴ γλυκεῖά σου ματιὰ, τὸ δόλιο λάτρη.

Περίμενα ὡς ὅτου τὴ μαύρη πένθιμη στολὴ του, φόρεσε ὁ Οὐρανός. Καὶ τότε ἄθελα γλώμισσε καὶ ἡ δικιά μου ψυχὴ καὶ τυλίχτηκε μὲς τὸ μαῦρο σύγγεφο τῆς Ἀπελπισιάς.

Περίμενα ὡς ὅτου τὰ κίτρινα σπυρὰ ξερόφυλλα τοῦ φθινόπωρου, ἄρχισαν νὰ πέφτουν ἀπ' τὰ κλωνάρια τους στὸ βαρουναστέναγμα τῆς Προσευχῆς μου. Περίμενα..... Καὶ σὲ κάθε ἀλαφρὸ πέρασμα κόρης, ἐννοιωθα τὴ καρ-

διά μου νὰ τρεμοσβύνη.... Μὰ καμμιά ἀπ' αὐτὲς δὲν ἦσouna Σὺ....

Περίμενα ἀκόμα ὡς τὰ μεσάνυχτα τὴν ὥρα ποῦ ὁ γκιόνης σπαράζει κλαίγοντας τὴν ἀγαπημένη του. Κ ἦταν ὁ μόνος σύντροφός μου ἐκεῖνη τὴν ὥρα, ἀπὲς νᾶσαι Σὺ.....

Περίμενα ὡς ὅτου καὶ τὸ φεγγάρι βγήκε νὰ σεργιανίσῃ στὰ παράξενα λειβάδια του...

Μὰ Σὺ, δὲν ἦρθες.
Σαλονίκη

Δ. ΡΕΓΚΟΣ

ΛΕΩΝΙΔΑ ΑΝΤΡΕΓΕΦ

Μεταφρ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΣΤΡΙΝΟΥ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΩΤΗ

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΝΟΙ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ

Βαθὺ σκοτάδι, ὅπου ὅλα εἶναι ἀσάλευτα. Σὰν στίβα ἀπὸ γκρίζα πογτίκια ποῦ κρύβονται, θάμπᾶ ξεχωρίζουν οἱ γκρίζες σιλουέτες τῶν Γριῶν, μὲ τὰ παράξενα σκεπάσματά τους στὴ σκιαγραφία μεγάλης ἀψηλῆς κάμαρας. Μὲ χαμηλὴ φωνή, γελώντας ἢ μιὰ τὴν ἄλλη, οἱ Γριεὲς κουβεντιάσουν.

ΚΟΥΒΕΝΤΑ ΓΡΙΩΝ

— Θὰ ἤθελα νὰ ξαίρω, τί θὰ γεννήσει ἡ φιλενάδα μας : γιὰ γιὰ κόρη ;

— Μήπως γὰ σᾶς δὲν εἶναι τὸ ἴδιο :

— Ἐγὼ ἀγαπῶ τ' ἀγόρια.

— Ἐγὼ ὅμως τὰ κορίτσια. Πάντα μένουν σπῖτι καὶ περιμένουν, γὰ νὰ ἔρθεις.

— Ἐσᾶς ὅμως — σᾶς ἀρέσει — νὰ κάνετε ἐπισκέψεις. (Γελοῦν σιγά).

— Αὐτὸς ξαίρει.

— Αὐτὸς ξαίρει.

(Πάση)

— Ἡ φιλενάδα μας θὰ ἤθελε νὰ κάμῃ κορίτσι. Λέγει, πὼς τ' ἀγόρια εἶναι πολὺ τσαχτίνικα, ριψοκίνδυνα, τολμηρά. Ἀπὸ μικρὴ τοὺς ἀρέσει νὰ σκαρφαλώνουν στὰ δέντρα καὶ νὰ κολυμποῦν στὰ βαθυὰ : Συχνὰ ὅμως πέφτουν καὶ πνίγονται. Κι ὅταν γίνονται ἄντρες, κάνουν τοὺς πολέμους σκοτώνοντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον.

— Νομίζει, πὼς τὰ κορίτσια δὲν πνίγονται. Ἐγὼ ὅμως εἶδα πολλὰ κορίτσια ποῦ πνίγηκαν, κι ὅλα εἶταν βρεγμένα, ὅπως οἱ πνιγμένοι κὶ γλωμά.

— Νομίζει, πὼς τὰ κορίτσια δὲν τὰ σκοτώνουν οἱ πέτρες !

— Ἡ κακομοῖρα, τόσο δύσκολα γεννᾶ. Εἶναι δεκάξῃ ὥρες ποῦ καθόμαστε δῶ, κὶ αὐτὴ ὅλο φωνάζει. Στὴν ἀρχὴ σοῦ ἔπαινε τ' ἀφτιά, — τόσο διαπεραστὴ κὶ φώναζε, ἔπειτα πὸ σιγά, καὶ τώρα ροχαλίζει μόνο, κὶ ἀναστενάζει.

— Ὁ γιατρὸς λέγει θ' ἀποθάνει.

- "Όχι, ὁ γιατρός λέγει, πῶς τὸ παιδί θὰ γεννηθεῖ νεκρό, καὶ θὰ μείνει αὐτὴ ζωντανή.
- Γιατί γεννοῦν; Εἶναι τόσο δύσκολο...
- Καὶ γιατί πεθαίνουν; Αὐτὸ εἶναι ἀκόμη πῶς δύσκολο (Γελοῦν σιγά),
- Ναί. Γεννοῦν καὶ πεθαίνουν.
- Καὶ ξαναγεννοῦν.
- (Γελᾶνε. Ἀκούεται σιγὰ ἡ φωνὴ τῆς γυναίκας ποὺ ὑποφέρει.)
- Ξανάρχισε.
- Τῆς ξανάρχε ἡ μιλιὰ... Εἶναι καλό.
- Εἶναι καλό.
- Ὁ καυμένος ὁ ἄντρας της: Τόσο σάστισε, ποὺ γελᾶ κανεὶς ὅταν τότε βλέπει. Πρὶν χαιρότανε γιατί θὰ εἶχε παιδί κι' ἔλεγε πῶς τὸ θέλει ἀγόρι. Νομίζει, πῶς ὁ γιός του θὰ γίνει ὑπουργὸς ἢ κανένας στρατηγός. Τώρα δὲ θέλει τίποτε, οὔτε ἀγόρι, οὔτε κορίτσι, μόνο ὑποφέρει καὶ κλαίει.
- Ὅταν τὴν πιάνουν οἱ πόνοι σφιγγεται καὶ κοκκινίζει.
- Τὸν ἔστειλαν στὸ φαρμακεῖο γιὰ γιατρικά, καὶ κείνος δυὸ ὥρες περνοῦσε ἀπ' ὄξω μὴ μπορώντας νὰ θυμηθεῖ τί θέλει. Καὶ γύρισε μ' ἄδεια χέρια.
- (Γελοῦν σιγά. Ἡ φωνὴ γίνεται πῶς δυνατὴ. Σιγαλιά.)
- Τι ἔχει; Ἰσως καὶ νὰ πέθανε;
- Ὅχι. Θ' ἀκούμα κλάματα. Θὰ ἔμπαινε ὁ γιατρός καὶ θ' ἔλεγε τι-ποτένια πράματα. Θὰ ἔφεραν τὸν ἄντρα της; ἀνάσθητο, καὶ θὰ εἶχαμε δουλιές. Ὅχι, δὲ πέθανε.
- Τότε γιατί περιμένουμε;
- Ρωτήστε Τον. Μήπως ξαίρουμε;
- Δὲ θὰ μᾶς πει.
- Δὲ θὰ μᾶς πει. Δὲ λέγει τίποτε.
- Μᾶς κάνει ὅτι θέλει. Μᾶς σηκώνει ἀπ' τὸ στρῶμα καὶ μᾶς βάζει νὰ φυλάγουμε, καὶ στὸ τέλος βγαίνει πῶς εἴταν περὶτὸ νὰ ἐρθοῦμε.
- Ἦρθαμε μονάχες μας. Μήπως δὲν ἦρθαμε μονάχες; Πρέπει νὰ εἶμαστε δίκαιες. Νά, ξαναφωνάζει. Δὲ σὰς φτάνει αὐτό;
- Ἐγὼ σωμαίνω. Σωμαίνω καὶ περιμένο.
- Τι καλὴ ποὺ εἴστε;
- (Γελᾶν. Οἱ φωνὲς γίνονται πῶς δυνατές.)
- Πῶς φωνάζει! Πόσο πονεῖ!
- Τὸν ξαίρετε αὐτὸν τὸν πόνο; Σὰ νὰ σκίζοντα τὰ μέσα.
- Ὅλες γεννήσαμε.
- Σὶ νὰ μὴν εἶναι αὐτὴ. Δὲ καταλαβαίνω τὴ φωνὴ της. Εἶναι τόσο μαλακὰ καὶ τρυφερή.
- Περισσότερο ὅμως μοιάζει μὲ θρῆνο λέοντος. Μέσα στις φωνὲς βλέπει κανεὶς τὴν νύχτα.
- Ἀτέλειωτο σκοτεινὸ δάσος, ἀλαγοήτευση καὶ τρόμο.
- Μοναξιά καὶ θλίψη. Μήπως δὲν εἶναι κανεὶς κοντὰ της; Γιατί δὲν ἀκούεται ἄλλη φωνή, ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ τὸν ἄγριο θρῆνο;
- Δὲν ἀκούονται. Παρατηρήσατε, πόσο ὅμοιες εἶναι οἱ φωνὲς τοῦ

- ἀνθρώπου: Ὅλοι μιλᾶν, καὶ δὲν ἀκούονται, ἓνας ὅμως φωνάζει, καὶ φαίνεται, πῶς ὅλα τ' ἄλλα σολπαινουν κι' ἀκοῦν.
- Μία φορὰ ἀκούσα ἔγιν ποὺ τοῦ πάτησε τ' ἀμάξι τὸ πόδι. Ὁ δρόμος εἴταν γιομάτος κόσμο, καὶ φαίνονταν μόνον πῶς αὐτὸς εἴταν.
- Αὐτὸ ὅμως εἶναι πῶς φοβερό.
- Πῶς δυνατό, πέστε.
- Περισσότερο, ὑποφερό.
- Ὅχι, εἶνε πῶς φορικτό. Ἐδῶ αἰσθάνεται κανεὶς τὸ θάνατο.
- Κι' ἐκεῖ εἴταν τὸ ἴδιο. Ὁ ἄνθρωπος πέθανε.
- Μὴ μαλώνετε! Τὸ ἴδιο δὲν εἶναι γιὰ σὰς;
- (Σιγὴ. Φωνές.)
- Πόσο παράξενα φωνάζει ὁ ἄνθρωπος! Ὅταν ἐκεῖνος ποὺ πονεῖ φωνάζει, δὲ τὸ καταλαβαίνει, πόσο παράξενο εἶναι—πόσο παράξενο εἶναι.
- Δὲ μπορῶ νὰ φανταστῶ στόμα, ποὺ βγάζει τέτοιες φωνές. Εἶναι στόμα γυναίκας; Δὲ μπορῶ νὰ τὸ φανταστῶ.
- Φαίνεται ὅμως νὰ μαλάκωσε.
- Κάπου, ἀπὸ βαθιὰ ἀκούονται, ἀδύνατα. Μοιάζουν μὲ φωνὲς ἀνθρώπου ποὺ πνίγεται. Ἀκούτε, πῶς ἀνασαίνει!
- Κάποιος βαρὺς ἔκατσε στὸ στήθος της!
- Κάποιος τὴν πνίγει!
- (Οἱ φωνὲς παύουν.)
- Ἐπιτέλους σόλασε. Βαριεστίζει κανεὶς. Εἶναι τόσο ἀσχοιμες κι' ἰδιό-ρυθμες οἱ φωνές.
- Μήπως θέλατε κι' ἐδῶ ὁμορφιά, δὲν εἶναι ἔτσι;
- (Γελοῦν σιγά.)
- Πῶς σιγὰ! Εἶναι δῶ;
- Δὲν ξαίρω.
- Νομίζω, ἐδῶ.
- Δὲ τ' ἀρέσουν τὰ γέλια.
- Λένε, πῶς μονάχος Του γελᾶει.
- Ποιὸς τὸ εἶδε αὐτό; Λέτε μόνο ὅτι ἀκούτε; Γι' αὐτὸν πολλὰ λὲν ψεμματα.
- Μᾶς ἀκούει. Ἄς σοβαρευτοῦμε!
- (Γελᾶν σιγά)
- Ὅμως θὰ ἤθελα νὰ ξαίρω τί θὰ κάμει, κορίτσι γι' ἀγόρι;
- Ἀλήθεια, περιοργὸ εἶναι, νὰ ξαίρει κανεὶς μὲ ποιὸν θὰ ἔχει νὰ κάμει.
- Θὰ ἤθελα νὰ πεθάνει, πρὶν γεννηθεῖ.
- Τι καλὴ ποὺ εἴστε!
- Ὅχι καλύτερη, ἀπὸ σὰς.
- Θὰ ἤθελα, νὰ γίνει στρατηγός.—
- (Γελοῦν)
- Εἴσαστε πολὺ γελοῖα. Δὲ μ' ἀρέσει αὐτό.
- Κι' ἐμένα γιατί εἴστε τόσο λυπημένη.
- Μὴ μαλώνετε! Μὴ μαλώνετε! Ὅλες μας εἶσατε γελοῖες καὶ θλιμέ-νες. Ἄς εἶναι ἡ κάθε μιὰ, ὅπως τὸ θέλει.
- (Σιγαλιά)
- Ὅταν γεννιοῦνται, εἶναι πολὺ ἀστεῖα. Γελοῖα.

— Κι' εὐχαριστημένα γιὰ τὸν ἑαφτό τους.

— Καὶ πολὺ ἀπαιτητικά. Δὲ τ' ἀγαπῶ. Ἀρχίζουν ἀμέσως νὰ τσιρίζουν καὶ ν' ἀπαιτοῦν, σὰ νὰ πρέπει νὰ εἶναι ὅλα ἔτοιμα γι' αὐτὰ.

Ἀκόμη δὲν ἔχουν ἀνοίξει τὰ μάτια, ξαίρουν ὅμως τὸ βυζί, τὸ γάλα, καὶ τὸ ζητοῦν. Κατόπι ζητοῦν νὰ τὰ κοιμήσουν. Κατόπι νὰ τὰ νανουρίζουν καὶ νὰ τὰ χτυποῦν σιγά-σιγά στὴν κόκκινη πλάτη. Τ' ἀγαπῶ περισσότερο σὰν πεθαίνουν : τότε εἶναι λιγότερο ἀπαιτητικά. Ξαπλώνουν μονάχα τους, χωρὶς νὰ θέλουν καὶ κούνημα.

— Ὅχι, εἶναι πολὺ γελοῖα. Μ' ἀρέσει νὰ τὰ πλένω, σὰν γεννιοῦνται.

— Μὴ μαλώνετε ! Μὴ μαλώνετε ! Ἡ κάθε μιὰ ὅπως θέλει θὰ κάμει : Ἡ μιὰ θὰ τὸ πλένει, σὰ γεννηθῆ, κι' ἡ ἄλλη—σὰν πεθάνει.

— Γιατί ὅμως νομίζουν, πὼς ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ζητοῦν, σὰ γεννιοῦνται— Δὲ μ' ἀρέσει αὐτό.

— Δὲ τὸ νομίζουν, τὸ ζητᾶ ἡ κοιλιά.

— Πάντα ζητοῦν !

— Μὰ καὶ ποτὲ δὲν τοὺς δίνουν.

(Γελοῦν σιγά. Οἱ φωνὲς πίσω ἀπ' τὸν τοῖχο μεγαλώνουν).

— Πάλι φωνάζει.

— Τὰ ζῶα πιὸ εὐκόλα γεννοῦν.

— Καὶ πεθαίνουν πιότερα. Καὶ ζοῦν.

Ἔχω μιὰ γάτα : νὰ βλέπατε πόσο χοντρή εἶναι, πόσο εὐτυχημένη.

— Ἐγὼ ἔχω ἓνα σκύλο, τοῦ λέγω κάθε μέρα : Θὰ πεθάνεις !— ἔνω ἔ-
κείνος δείχνει τὰ δόντια του καὶ κουνᾶ χαδιάρικα τὴν οὐρά του.

— Μὰ εἶναι— ζῶα.

— Κι' αὐτὰ— ἄνθρωποι.

(Γελοῦν)

— Σὰ νὰ πεθαίνει, σὰ νὰ γεννᾶ. Ἀκούονται οἱ τελευταῖες προσπάθειες.

— Τὰ μάτια ὀρθάνοιχτα, γουρλωμένα...

— Κρύος ἰδρὼς στὸ μέτωπο...

(Ἀφοκράζονται.)

— Γεννᾶ !

— Ὅχι, πεθαίνει.

[Οἱ φωνὲς κόβονται.]

— Σὰς λέγω...

Κάποιος στὰ γκρίζα. (μιλᾷ καθαρά). Πιὸ σιγά. Γεννήθηκε ὁ ἄνθρωπος.

(Σχεδὸν τὴν ἴδια στιγμή ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ μωροῦ καὶ στὰ χέρια του ἔξαφνα φεγγοβολᾷ ἡ λαμπάδα. Μεγάλη, φέγγει ἀδύνατα καὶ χωρὶς σταθερῆ λάμψη. Σιγά-σιγά ὅμως ἡ λάμψη της μεγαλώνει... Ἡ γωνιά, ὅπου στέκει ὁ Κάποιος στὰ γκρίζα, εἶναι πάντα πιὸ σκοτεινὴ ἀπ' τις ἄλλες, κι' ἡ κίτρινη φλόγα τῆς λαμπάδας ἀντανάκλᾳ στὸ πηγῶνι, του, στὰ χεῖλια ποῦνε μαζεμένα σφιχτά, καὶ στὰ χοντρὰ κοκκαλιάρικα μάγουλα. Τὸ πᾶν μέρος τοῦ προσώπου του εἶναι σκεπασμένο.

Εἶναι λίγο πιὸ ψηλὸς ἀπ' τὸ συνηθισμένο ἀνάστημα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ μακριά, χοντρή λαμπάδα εἶναι μπλεγμένη σὲ καντηλέρι, ἀρχαίας κατασκευῆς. Πάνω στὸ μπροῦντζο φαίνεται τὸ χέρι του γκρίζο, χοντρὸ μὲ

ψιλὰ μακρὰ δάχτυλα.

Φέγγει λίγο καὶ μέσ' ἀπ' τὸ σκοτάδι βγαίνουν πέντε μορφές. Εἶναι οἱ καμποῦρες γριές μὲ παράξενα καλύματα. Ἡ κάμαρη εἶναι ψηλὴ, τετράγωνη, μὲ τοὺς ἰδιόχρωμους τοίχους, ποὺ γλιστροῦν. Μπρὸς καὶ δεξιὰ, μέσ' ἀπ' τὰ παράθυρα μὲ τὰ ὀκτὼ τζάμια, βλέπει ἡ νύχτα. Τὰ παράθυρα εἶναι χωρὶς μεροντέδες. Καρέκλες μ' ἀκουμπιστιῆρες εἶνε στοὺς τοίχους.

— Γριές. (μὲ θόρυβο)

Ἀκούτε, πὼς τρέξανε! Ἐρχονται δῶ.

— Πόσο φέγγει! Φεύγουμε.

— Κοιτάτε, ἡ λαμπάδα εἶναι μακριὰ καὶ φέγγει καλά:

— Ἐμεῖς πάμε!! Πάμε! Γρήγορα!

— Ἀλλὰ θαρροῦμε!— Ἀλλὰ θαρροῦμε!

Γελοῦν σιγά καὶ μέσα στὸ μισόφως γάνονται μὲ παράξενες φιδύσιες κινήσεις, γελώντας. Τὸ φῶς δυναμώνει τώρα, ὅμως μένει θαμπερό, ἀδύνατο, κρύο. Ἡ γωνιά, ὅπου στέκει κάποιος στὰ γκρίζα μὲ τὴν λαμπάδα στὸ χέρι που καίει, εἶναι πιὸ σκοτεινὴ ἀπ' τις ἄλλες. Μπαίνει ὁ γιατρός μὲ τὴν ἄσπρη του μπλούζα κι' ὁ Πατέρας τοῦ Ἀνθρώπου. Στὸ πρόσωπο τοῦ δευτέρου φαίνεται ἡ μεγάλη κόυραση καὶ ἡ γοργά. Τὰ μάτια του εἶνε κομένα, ἔχουν στεφάνια. Τὰ μάγουλά του ἔχουν πέσει καὶ τὰ μαλλιά του εἶναι ἀχτένιστα. Εἶναι ντυμένος ἀπεριποίητα. Ἡ ὄψη τοῦ γιατροῦ δείχνει ἄνθρωπο μορφωμένο.

Γιατρός. Ὡς τὴ τελευταία στιγμή δὲν ἤξαιρα ἂν θὰ ζήσει ἡ γυναῖκα σας. Μεταχειρίστηκα ὅλη μου τὴ τέχνη, ἀλλὰ εἶναι τόση μηδαιμνὴ ἡ τέχνη μας ἂν δὲν τὴν βοηθήσει ἡ φύση. Ἀνησυχοῦσα πολὺ, καὶ τώρα ἀκόμη ὁ σφυγμὸς μου χτυπᾷ. Σὲ τόσες γεννες βρέθηκα, καὶ τόσες ξεγέννησα ὅμως δὲ μπορῶ νὰ ἡσυχάσω. Μὴ μ' ἀκούτε ὅμως, κύριε!

Ὁ Πατέρας τοῦ Ἀνθρώπου. Ἀκούω, κι' ὅμως τίποτε δὲν ἀκούω. Οἱ φωνὲς της εἶναι ἀκόμη σφυνομένες μεσ' τ' αὐτιά μου, καὶ δὲν ἀκούω καλά. Ἡ καμμένη, πόσο ὑπέφερε!

Τὴ ἄμιαλος ποὺ εἶμαι, τι ἀνόητος, ποὺ τόσο ἤθελα νὰ ἔχω παιδιά, τώρα ὅμως ἀρνιέμαι αὐτὴ τὴν κακοῦργα θέληση.

Γιατρός. Θὰ μὲ ξαναφωνάξετε, ὅταν θὰ κάνετε κι' ἄλλο.

Πατέρας. Ὅχι, ποτέ. Ντρέτομαι νὰ τὸ πῶ, τώρα ὅμως ἀποφεύγω τὸ μωρό, δὲ μ' ἀρέσει, ἐγὶνε αἰτία τόσο νὰ ὑποφέρει. Οὔτε τὸ εἶδα, πὼς εἶναι;

Γιατρός. Εἶναι θρεμμένο, δυνατό παιδί κι' ἂν δὲ γελιέμαι, σὰς μοιάζει.

Πατέρας. Μοῦ μοιάζει; Πόσο εὐτυχῆς εἶμαι! Τώρα ἀρχίζω νὰ τ' ἀγαπῶ. Πάντα ἤθελα νὰ ἔχω ἀγόρι καὶ νὰ μοῦ μοιάζει. Τὸ εἶδατε: Ἐχεὶ τὴν ἴδια μύτη;

Γιατρός. Ναι, καὶ ἴδια μάτια;

Πατέρας. Καὶ μάτια; Τὴ καλά! Θὰ σὰς πληρώσω περισσότερα ἀπ' ὅτι ὄρισα.

Γιατρός. Πρὸ πάντων γιὰ τις μασιὲς ποὺ ἔβαλα.

Πατέρας (πρὸς τὴ γωνιά, ὅπου ἀκίνητος στέκει, Αὐτός). Θεέ! Σ' εὐχαριστῶ γιατί Μοῦ ἔκαμες τὴ θέληση μου καὶ μοῦ ἔδωκες γιό, ποὺ μοῦ μοιάζει. Σ' εὐχαριστῶ γιατί δὲ πέθανε ἡ γυναῖκα μου καὶ τὸ παιδί ζῆ.

Καὶ Σὲ παρακαλῶ: Φέρτα ἔτσι, ὥστε νὰ γίνῃ μεγάλος, γερός, ἔξυπνος καὶ τίμιος καὶ ποτὲ νὰ μὴ μὰς δίνει λύπη: Ἐμένα καὶ τὴ μάνα του. Ἄν θὰ τὸ κάμεις, τότε πάντα σὲ Σένα θὰ πιστεύω καὶ θὰ πηγαίνω στὴν

ἐκκλησιά. Τώρα αγαπῶ πολύ τὸ παιδίμου.

(Μπαίνει τὸ συγγενολόγι. Εἶναι ἕξι. Μία παλιά, χοντρή, ἡλικιωμένη κούρια, μ' ἄφροσ σοβάδι καὶ περήφανο. Ἐχει μιάτι ζουλιάρικα καὶ πηγούνι κορμαστό. Ἐνας ἡλικιωμένος κούριος, ὁ ἀντρας τῆς, ἀδύνατος καὶ πολὺ ἀφιλόξ. Τὰ ρούχα κρέμονται πάνω του. Ἐχει γένι, λές κι' εἶναι τραγίσι, τὰ μαλλιά του μακρὰ, φτάνουν στοὺς ὤμους. Εἶναι χτενισμένα καὶ γυαλίζουν φορὰν γυαλιά. Κοιτάζει φοβισμένος καὶ πολὺ παρατηρητικά. Κορὰ καπέλλο στὸ χέρι του, ἕνα μαύρο, χαμηλό κλάκ. Μιὰ νεαρή κοπέλλα, ἡ κόρη τῆς, μὲ μιὰ ἀγάθη μπῆτισα πρὸς τὰ πάνω, μὲ μᾶτια ποὺ συχνὰ τ' ἀνοιγοκλείνει, σὰ νὰ γγέφει, καὶ μὲ στόμα ἀνοιγτό. Μιὰ ἀδύνατη κούρια, μ' ὄψη πολὺ κούα. Κορὰ στὸ χέρι τὸ μαντήλι τῆς καὶ συχνὰ σκουπίζει τὸ στόμα. Ἀδύνατος, μοιάζουν καταπληκτικά. Φορὰν ψηλοὺς γυακάδες, στοὺς ψηλοὺς λαμποὺς τους. Τὰ μαλλιά τους κόλλαν, ἔχουν ἐκφραση ποὺ δείχνει ἀπορία καὶ ἀπεριμάρδα.

Ἄλλοι εἶναι καλὰ μορφωμένοι.

Ἡ ἡλικιωμένη κούρια. Σὲ συγγαίρω, ἀδερφέ μου γιατί ἀπέχτησες γιό. (Τὸν φιλεῖ).

Ὁ ἡλικιωμένος κούριος. Σὲ συγγαίρω ἀπὸ καρδιά, γιατί ἀπέχτησες γιό, ποὺ τόσο τὸν περιμένεις.

(Τὸν φιλεῖ).

Ὁ ἰάλλοι. Ἐπιτρέψατε μας νὰ σᾶς συγχαροῦμε γιὰ τὸ γιό σας (τὸν φιλοῦνε).

(Ὁ Γιατρός φεύγει).

Πατέρας (πολὺ συγκινημένος). — Σᾶς εὐχαριστῶ ! Σᾶς εὐχαριστῶ !

Ἄλλοι σας εἶστε καλοί, ἀγαθοὶ καὶ ἀγάπητοί, σᾶς αγαπῶ πολὺ. Ποῖν εἶχα ἀμφιβολία, καὶ νόμιζα, πῶς σὺ ἀγαπητῆ μου ἀδερφή, ἐκοίταζες τὰ δικὰ σου, ἐσὺ δὲ ἀγαπητὴ γαμπρὴ μου πῶς εἴσουν λίγο σχολαστικός. Καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους, πῶς εἶναι κούροι σὲ μένα, κι' ἔρχονται μονάχα γιὰ φαγί. Τώρα ὅμως βλέπω πῶς ἔκαμε λάθος. Εἶμαι πολὺ εὐτυχημένος : ἔχω γιό, ποὺ μοὺ μοιάζει, κι' ἔκτος ἀπ' αὐτὸ βλέπω πόσοι μ' αγαποῦν.

(Φιλοῦνται).

Ἡ νεαρή κοπέλλα. Τι ὄνομα θὰ δώσετε στὸ γιό σας, ἀγαπητὴ θείε ; Θὰ ἦθελα νὰ εἶταν ὀμορφο, ποιητικό ! Ἀπὸ τ' ὄνομα ἔξαυτοῦνται πολλὰ.

(Συνέχεια στ' ἄλλο φύλλο).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

Κ. Ν. ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ «Βάλσαμα» ἐκδόση Νέας Ζωῆς Ἀλεξάνδρεια 1923

Ἄντ' τὴν Ἀλεξάνδρεια πάντα καλὰ πράγματα μᾶς ἔρχόνταν. Μπορεῖ κανεὶς νὰ πεῖ πως ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία πιότερο προδέρχεται κεῖ καὶ μιὰ καλύτερη θέση κατέχει παρὰ στὴν Ἀθήνα ποῦνε καὶ Προτέβουσα τῆς Ἑλλάδας. Ὅτι κιὰν πάροινε γιὰ παράδειγμα θὰ δοῦμε τὴν ὑπεροχὴ ἂν ὄχι πάντοτε στὴν οὐσία μὰ στὴν καλλιτεχνικὴ παρουσίαση ἀναφισβήτητα. Τὸ χαρτὶ ὄραιο. Ἡ τύπωση καλαισθητικὴ καὶ τὸ περιεχόμενον πάντα καλὸ. Ρίξτε μιὰ μᾶτιὰ στὰ περιοδικὰ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ συγκρίνατε τὰ μὲ τὰ δικὰ μας. Βέβαια θὰ μοὺ πῆτε τὰ μέσα, τὸ χαρτὶ κ. α. μα διάβολε μιὰ κοτῆ ἀπὸ Ἀθήνα καὶ νὰ μὴν ἔχει μέσα δὲν εἶνε φοβερὸ καὶ νὰ τὸ σκεφθῆ κανένας. Νὰ ὁ τόμος τοῦ Κωνσταντινίδη. Χαίρεσαι νὰ τονε βλέπεις ; σοὺ ἐφαριστᾶ ἀμέσως ἀμέσως τὴν αἴσθηση τὰ μᾶτια σου καὶ προκαταβάλλει τὴν ψυχὴ σου

στὸ καλὸ. Τὸ ἐφάριστο εἶνε ποὺ τὸ περιεχόμενον τοῦ τόμου, ἀφτοῦ δὲ διαψέβδει τὴν πρώτη ἐντύπωση. Τὰ περισσότερα ποιήματα του εἶνε τεχνικὰ μὲ τολιαίστημα καὶ ὀμορφία γραμμῆς. Στὴν πρώτη σειρὰ «τὰ φύλλα» μᾶς παρουσιάζεται ἀμέσως μὲ τὸ πρῶτον τοῦ ποιήματος ἀόρατος τῆς μοναξιάς γιὰ ν' ἀφίγει τὴν ψυχὴν του νὰ πλανιέται καὶ νὰ ζεῖ μὲς τῆ φύση καὶ στοὺς δικούς του κόσμους.

Μοναστηρόκια ἐρημικὰ μὲ δίχως καλογέρους
Ποῦ θυφόνεσαι κατάλευκα στὶς γραμμικὲς κορφές,
ὄλη τῆς ἡ ἀγάτη μου τὰ θυμιατὰ σας δίνει.
Καὶ τελειώνει

Προσκυνητῆς σας παναγῆς ὁ πόθος μου ὁ κρυφός

Κ' ἔτσι προσκυνητῆς ζώντας μεσὰ στὸν ἰδανικὸν τοῦ κόσμου τὸν ὄρατον καὶ τὸ μεγαλόπνοον τραγουδαὶ τὸν πόνον καὶ τὴν χαρὰ τὴν ἰδέα καὶ τὴν τέχνην μὲ ἀληθινὰ ὀμορφὴν καὶ δυνατὴν τέχνην. Μετασβάνεται μὲ τὴν ψυχὴν του στὴν μεγαλόπνοον ἰδέα ὅπως στὴν προσεγγίχον στὸν ἥλιον ἢ στὸν Τεχνίτην ποὺ τὰ παραδέτοιμε καὶ στὰ περισσότερα του ποιήματα.

Στὰ πυρωμένα μεσημέρια
Ἐψώσες καὶ τὰ διό σου χέσια
Σὲ δεση ἐβλαβητικὴ
Καὶ προσεγγίχης στὸν ἥλιον
Νὰ γλυκοφῆξῃ μὲς τὸ σπήλιον
Τοῦ Νου σου, τοῦ εἶνε σου φυλακὴ
Μᾶτια τὸ δίσκον του ἀγναντέβεις
Μικράδρωτε τῆς σοτινιάς,
Ὅσο τὴ σκέφει σου μολέβεις
Μεσ' τὰ βαλτόνερα τῆς ἀσκημίας.
Ρίξε στὰ βαθιά τῆς ἄβυσσου
Τὰ κρίματὰ σου τὰ βαριά
Ποῦ περιφίγγον τὴ ζωὴ σου
Ἡνίχοντας ὅτι ὄρατον ἔχει ἡ καὶ ἰδιά.
Κιὰν κάποιον μέρα σ' ἐξαγγίχῃ
Τῆς καλοσύνης πνοῆς ἀπαλή,
Μόνον ἴσως τότε φεγγοβολῆσῃ
Μεσ' τὴν ψυχὴν σου μιὰ Ἀνατολή.

Εἶπε ὁ τεχνίτης στὴν ἀνατολή :

Ἐχω ἕνα φῶς μεσ' στὴν ψυχὴν μου,
Νιόθω βαθιὴ πῶς εἶνε φῶς
Πότε ἡ χαρὰ τὸ φανερώνει
Καὶ ποτε ὁ πόθος μου ὁ κρυφός.

Οἱ ἀγέρηδες δὲ μοῦ τὸ σβύνουν
Μὲ λύσσα κινῶν φυσομανῶν.
Πιστὲς τριγύρω τον ἐστιάδες
Τὰ αἰσθητὰ, ὄλο κιαγροτῶν.

Πέρνει τὴ δύναμη ἀπ' τὸν ἥλιον
Ποῦ μέσα μου φεγγοβολᾷ
Καὶ μέσα στῆς τέχνης τὸ βασίλειον
Χίνει τὴ λάμψη του ἀπαλά.

Μεταχειρίζεται συχνὰ καὶ ὀποσοδήποτε πετυχημένα τὸ λεπτέρον μέτρο ποὺ κάνει τὸ στίχον τοῦ ἀρκετὰ στρωτὸ καὶ τοῦ δίνῃ μιὰ γλυκάδα κιδμορφία στὸ διάβασμα. Μάλιστα παρατηρήσα καὶ κάτι ποὺ ἰδιαίτερα τιμᾷ τὸν ποιητὴν σὰν καλὸν τεχνίτην κιάφτο εἶνε ποὺ προσέχει νὰ κάνει τὸ ὄφρον τοῦ γλυκοῦ, τραχιῆ ἢ σοβαρὸ ἢ μεγαλόπρεπον, ἀνάλογον μὲ τὸ θέμα ποὺ μεταχειρίζεται. Στὸν τυμβωρούχον ὁ στίχος τῶν ἔχει τὸ χρωματισμὸν τοῦ τρομεροῦ. Στὸ «σὺν παραμυθῆ» ἔχει κατὶ τὸ ὀλιβερόν καὶ χαροῦμένο μαζί. Στὴ Σαλώμην ἔχει ἐκεῖνον τὸν τρομερόν καὶ λαγνὸν μαζί ποὺ χαρακτηρίζει τὴ Σαλώμην. Στὸ συμπόσιον τὸ κατὶ τὸ ἰδιαίτερον τοῦ γλεντιοῦ ἔφρον στὴν καλοσύνην ποὺ τὴν παραδέτοιμε ἔχει τὸ πρᾶτον τὸ ἦσυχον καὶ γλυκόν.

Εὐλογημένος νᾶν ὁ ἐρχόμενος σου
Σᾶν πρῶτοβροχι.
Ποῦ λαχτάριζε ἡ καρδιά μας
Γιὰ νὰ ἐβωδιάσει.
Σὰ ζελιδόνι
Ποῦ μίαν ἀνοιξὴν ἀγ. ἄλλει
Ἵολόλεφκος σὰ χιόνι,
Γλυκὸς σὰ μέλι
Ποῦ μέλισσα χρυσῆ ἢ Ἰγάπη
θέλει
Μέσ' στήν κυψέλη
Τῆς ζωῆς μας νὰ σωριάσει.
Κῆρχεσαι νὰ χαρίσεις τῆ γαλήνη

μιᾶς φεγγαρολουστῆς νυχτιᾶς καλο-
[καιρινῆς
Ν' ἀπαλοχύσεις σὰ μιὰ κρίκη
Τὴν ἡρεμιὰ στὸ νοῦ.
Ἐβλογημένος νᾶν ὁ ἐρχόμενος σου
Σᾶν τὴν τρισάγιαν ὥρα
Ποῦ ὀνάφτης βλέποντας τους γλάρους
Ἰκουμβισμένος στὸ κατάρτι,
Ξεχνᾷ τὴ μπόρα
Κῆχει τὸ μάτι καρφωμένο,
Δακρυσιμένο
στὸ γλοερὸ χωριό,
Στὸ σπῆτι του τὸ ἀγαπημένο.
Πλάι στὸ κάμπαναριό.

Στὸ δέφτερο μέρος τοῦ τόμου «Κορισμένες Παπαροῦνες» ὁ ποιητὴς μας φαίνεται πιότερο ὑποκειμενικὸς καὶ παρασύρεται ὀλότελα ἀπὸ λυρικά αἰσθήματα. Ἐδῶ ἡ ἀγάπη, ὁ λυρισμὸς κ. λ. π. ἔχουνε πάρει τὴ θέση τῆς μεγαλόπνοης ἰδέας, ποῦ σὲ πολλὰ τραγούδια τοῦ πρώτου μέρους κυριαρχοῦσε. Κ' ἐδῶ τὰ τραγούδια τοῦ ἄν κ' ἔχουνε μιὰ γλυκάδα, χαρακτηριστικὸ γνωρισμα τοῦ ποιητῆ, ὅμως δὲ μᾶς δίνουνε τίποτα παραπάνου. Οἱ στίχοι του θαρεῖς εἶναι ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὰ μαθητικὰ χρόνια, ἀπὸ τὰ χρόνια ποῦ ἔνα δάκρυ, μιὰ γλυκιά ματιὰ μᾶς ἔπερνε τὸ νοῦ κι' ὅλα νομιζαμε τὰ γῆινα πῶς κρέμονται κεφαρτώνται ἀπ' τὴ ματιὰ ἀφτῆ.

Στὸ Τρίτο μέρος «Δάφνες» ὁ ποιητὴς μας ξαναβρίσκει τὸ σκεφτόμενο ἄνθρωπο τὸν ἄνθρωπο ποῦ ἔχει κόσμο ὀλότελα δικό του. Τὰ τραγούδια του εἶνε χρισμένα ἀπ' τὴν πνοὴ τῆς ἰδέας. Προσπαθεῖ νὰ ἐξαρθῆ ὡς τὸν κλασικὸ σ. ἰ. ὁ ποῦ σχετικά τὸ καταφέρει κάποτε πέρνοντας θέματα δύσκολα.

Ἐντύπωση μᾶς κάνει τὸ Κάλβειο μέτρο ποῦ πολὺ ἐπιτυχημένα τὸ μεταχειρίζεται. Ὑπάρχει ἡ γνώμη πως τὸ Κάλβειο δὲν μπορεῖ κοῦτε πρέπει νὰ τὸ μεταχειριστοῦμε γιατί ἀφτὸ ἔχει κάτι τὸ στενὰ δεμένο μὲ τὸ δημιουργό του τὸν Κάλβο, τὸ μεγάλο μας αὐτόνε ὅσο καὶ δυστυχῶς παραγνωρισμένο τεχνίτη, ποῦ σὲ ξένα χέρια καὶ ψυχὴ θὰ χαθῆ καὶ θ' ἀπομείνῃ ὁ νεκρὸς του τύπος χωρὶς τὴ ζωὴ, τὴν ὀμορφιά του. Κι' ὅμως παρ' ὅλες τὶς ἐπιφυλάξεις μᾶς δὲ μποροῦμε παρὰ νὰ πανέσουμε τὴν καλὴ ὅσον ἀξιέπαινη προσπάθεια τοῦ ποιητῆ Κ. Κωνσταντινίδη. Γιατὶ στὰ με Κάλβειο μέτρο τραγούδια του ἀρχετὴ χάρι κελισμὸ ἔχει, ἂν ὄχι βέβαια ἐφάμιλλο, ὅμως παραπλήσιο τοῦ Κάλβου. Μιὰ μίμηση κατὰ τὴν γνώμη μᾶς ἀρχετὰ πετυχημένη. Νὰ κένα δυὸ πεντάστιχα.

Ατ' τὰ βᾶθη τῆς θάλασσας
Ἦ χρυσομιτρα Λαχεσις
Γέρας γιὰ τὸν Ἀπόλλωνα
Στὴν προσταγὴ τοῦ Δία
Ἰβγαλ' ἐσένα.
Οἱ νεοὶ τῶν ἡρώων σου,
Οἱ κολοσσοὶ, τὰ θεάτρα,
Οἱ στοές, τὰ γυμνάσια,
Οἱ ἀκαδημίες, τ' ἄλση σου,
ἽΟλα μετὰ δόξα

Νικηφόρος οἱ νῆες σου
Τοὺς ἐχθροὺς ἀπεμάκρυναν
Καὶ στοὺς φίλους ἐχάριζαν
Οἱ γενναῖοι σου νάφτες
Ἰλευθερίαν
Μὰ διαμάντι χιλιόκρηβο
Ἰ νησί μου ἡλιοστέφανο
Δίπλα στάλλα σμαραγδία σου
Θὰ λαμπρύνεις τὸ στέμμα
Τῶν Πανελλήνων.

Ἐπίσης οἱ ἀκρίτες του ἀρχετοὶ καλοὶ ἢ πνοὴ τους ξεφεύγει ὀλό-
τελα ἀπ' τὴν κοινὴ τὴ συνηθισμένη στὰ τέτοια τραγούδια.

Τῆς φυλῆς τῶν ἡρώων
Τιμημένα βλαστάρια
Τοῦ δικαίου τὰ σύμβολα
Γαλανόλεφκα ὑψώσατε
Στὴν Ἰωνίαν.

Οἱ ἄκτοὶ ἀναγαλλιάζουν
Γιατὶ βρῆκαν συντρόφους
Κιὸ Ἰγέρας πιστὸς
Τρέχει ἀμέσως μὲ μανῆτα
στὸ κάλεσμά σας

Ξεριζώνετε γύρω σας
Τὰ θλιμμένα ἀσφοδέλια
Καὶ στὸ χῶμα ποῦ ῥίγισε
Στ' ἀντρειωμένο διάβα
Ρόδα φυτρώνουν

Τὶς πηγὲς ξεσκεπάζεται
Ποῦ ἦσαν χρόνια κρυμμένες
Κιαρχινοῦν ταναβρύσματα
τῶν καθαρῶν νερῶν,
—Νάματα δόξας!—

Γενικὰ γιὰ τὸν τόμο τοῦ κ. Κ. Κωνσταντινίδη πολὺ λίγες ἐπιφυλάξεις ἔ-
χουμε, λίγες παρατηρήσεις καὶ πολλοὺς ἐπαίνους καὶ γιὰ τὴν στροφὴ του
γλώσσα καὶ γιὰ τὴν τέχνη τοῦ στίχου του, τὴν ὀμορφιά του, τὴν ἰδέα του
κ. λ. π. Θὰ τοῦ συστήναμε μόνο νὰ δίνει λίγο πιότερη προσοχὴ στὸ λεπτερο
μέτρο καὶ γενικὰ στὰ ποιήματά του νὰ προσπαθεῖ ποτε νὰ μὴν κόβετε ὁ
ἀναγνώστης στὸ τέλος τοῦ κάθε στίχου. Τὸ τσάκισμα πρέπει νὰ γίνεται στὸν
ἄλλο στίχο πάντα, ὄχι βέβαια τὸ μετρικὸ ποῦ γιὰρτὸ ἤμαστε φχαριστημένοι
μάλιστα στὴ δεκαπεντασύλλαβά του. Ὅταν ὑποχρεωτικὰ σταματᾷ στὸ τέλος
τοῦ κάθε στίχου παρουσιάζεται σὰ στιχοπλόκημα. Εἶνε ἀλήθεια πῶς τέτιο
εἶνε τὸ δημοτικὸ μᾶς τραγοῦδι μὰ ἐκεῖ σὲ κάθε στίχο κλείνεται καὶ μι' ἐννόια
καὶ φαίνεται σὲ νᾶλλάζει ἢ πρόταση χωρὶς βέβαια νὰ γίνεται τοῦτο κατὰ
πῶς ἐννοοῦμε τὴν πρότασή μὲ τὸ πραγματικὸν ὄρισμό. Ἐπειτα τὸ Δημο-
τικὸ τραγοῦδι εἶνε ἄλλο κι' ἄλλο τὸ τραγοῦδι τοῦ τεχνίτη, ὅπως διόλου διάφορο
τεχνικὸ δρόμῳ τραβᾶνε

P. X.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

LE SACRIFICE D'ABRAHAM δράμα τοῦ XVI Αἰῶνα γραμμένο στὴν Κρητικὴ διά-
λεχτο καὶ μεταφρασμένο στὰ Γαλλικὰ ἀπὸ τὸν κ. Μ. Βάσσα τὸ γνωστὸ φιλόλογό μας.
Ἰχει πρόλογο ὁ κ. PHILEAS LEBESGUE, σὸν ὁποῖο κιάφιερώνεται ἀπὸ τὸ μετα-
φραστῆ.

ΑΓΓΕΙΝΕΣ ὈΜΟΡΦΙΕΣ Δραματικὴ κομωδία σὲ πράξεις τρεῖς Παναγιῆ Ξένου.
Ἰλεξάνδρεια 1923 τιμὴ του γιὰ τὴ Ἰλλάδα δραχ. 7.

ΣΤΟ ΜΕΘΥΣΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ Χρήστου Λεβαντα Ἰθήνα 1923. Μία συλλογὴ
πρῶτων τραγουδιῶν ἔτσι σὰ πρόξες σχετικὰ καλογοραμένη τιμὴ του δραχ. 3,50

Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ δράμα σὲ 5 πράξεις. Θέμου Σ. Ποταμιάνου.
Ἰθήνα 1923. Τιμὴ του δρ. 12.

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΛΟΥΒΑΣ

Στὶς 8 τοῦ Νοέβρη τὸ δειλινὸ, ἀκριβῶς στὴ μέρα τῆς γιορτῆς του, ἔσβυσε, σᾶν
ἔνα πένθιμο φθινοπωρινὸ τραγοῦδι, κάτω ἀπὸ ἔνα βαθειὰ συννεφιασμένο οὐρανὸ, στὸ
νησί μας, μιὰ νέα ψυχὴ, μιὰ ἐμπνευσμένη ὕμνηση, ἔνα θεῖο παιδί ὁ Δημήτρης Κλου-
βας. Δεκαπέντε χρόνῶ ἐγράφε τραγούδια καὶ δεκαοχτὼ χρόνῶ ἐκλείσει τὸ βιβλίον τῆς

ζώης του και της ψυχής του, μ' έναν πόνο, που θα μείνει για πάντα αλημόντος, σ' όσους τον τραγουδούν, τον γνώριζαν και τον αγαπούσαν.

Δέ θα κρινουμε σήμερα μελέτη πάνω στο έργο του. Για το έργο του, ένα έργο γεμάτο από άνησυχία, γεμάτο από τρελλά πεταγμένα, πάντα με τη λεπτή αισθητική αποδομένα, άγνο, καθαρίο, απολυτο από ποιητικές μανιέρες, με και πρόωρα περιουσιαζόμενο, από ένα κίσθημα ανεξήγητου τρομου, ίκεσίας, άποσίωσης προς το θάνατο, θα μιλήσουμε παλαιά σε κατοικία φύλα, με όλη την άγαλη και την έχτιμησι προς το νεαρό κι' αγαπημένο ποιητή και που τ' άξίζει. Σήμερα, άς άρκεσθούμε, στο να κλάψουμε έναν ακόμη καλλιτεχνη, με ακόμη ψυχή, που άποσχόντανε πάρα πολλά. Οι φίλοι του περιοδικού μας, θα παρακολουθήσουν την ανάλυση του έργου του και μέρος του έργου του και θα κισθανθούν βαθεία την έλλειψη αυτής της ψυχής, που άνειρεύτηκε πάντα, ίσως άναίτια, με πόσο μοιραία, τον άσφοδελόλειμόνα Χιός

ANTREAS ΔΟ·Ι·ΖΟΣ

ΜΕ ΤΟ ΦΥΛΑΘ ΤΟΥΤΟ κλείνουμε τη δέφετερη χρονιά μας. Β' ζαία τ' ός τίποτα το έξαιρετικό δέν παρονοιάσαμε. Όμως κάτι κι' έμεις κάναμε κάποια κινήσουλα καλλιτεχνική στην πόλη μας.

Πολλοί λογοτέχνες που ιδιαίτερη θέση έχουνε ο Ψυχάρης και ο Φιλίντας είχανε την κλισούνη να μας άναμωσούνε με την άφοτόρητη συνεργασία τους. Μαλιστα ο καλός μας δάσκαλος Ψυχάρης που έπίσημα πιά άναγνωρίστηκε απ' την Πολιτεία με την άπονομή του άριστείου μας έγραψε πως θα κάνει λόγο στο Μάθημά του στα Παρία. Έργασιστομε τους καλούς μας δασκάλους, τους φίλους του, και τους βεβαίονουμε πως θα προσπαθήσουμε να φανοίμε όσο το δυνατό πιο άντάρειο της άποστολής μας.

ΟΠΟΙΟΣ ΑΠ' ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ θέλει τόμους της Α' ή Β' χρονιάς μπορεί να μας στείλει 12,50 δρ. για τον πρώτο τόμο ή ά θέλει το δέφετερο 30 δρ. και θα του τον άποστείουμε λέρτερο από ταχυδρομικά τέλη στη σύσταση που θα μας πει.

Μ' ΕΝΑ ΔΙΑΤ. ΓΜΑ της Έπαισιόσσεως του 1922 άπονέμει το άριστείο των Γραμματων και των Τεχνων στους λογοτέχνες Γ. Ψυχάρη, Α. Πάλλη, Β. Βλαχογιάννη, Δ. Βουτουά, Δ. Καμπαουρογλου, Ε. Λουκίδη, Μ. Μαλακίση, Σ. Μελά, Π. Νιοβανά, Γρ. Ξανθόπουλο, Ζ. Παπαντωνίου, Α. Πορφύρα, Σ. Σκίτη, Δ. Ταγκόπουλο, Π. Χόρν, στο ζωγράφο Κ. Μαλέα, στον μουσικό Μ. Βαρβόλη και Αιμ. Ριάδη και στους ήθοποιούς Κυβέλη Θεοδορίδη και Μαρίνα Κοτοπούλη.

Είνε αλήθεια πως πολλοί καλοί λογοτέχνες παραλειφτήκανε, το ίδιο ζωγράφοι και ήθοποιοί μαλιστα στους τελευταίους έρχεσε να συμπεριληφθή ο Οικονόμου ένας παλαιόμας δάσκαλος της τέχνης, ένας Βουνοσέρας, ένας Βεακή, Νομίζε, κανείς πως πάντα πρόχειρα γίνονται άφτά τα πράγματα, γιατί βλέπουμε να παραλείπονται πολλοί καλοί κισίτοι και να εισχωρούνε άλλοι που τίποτα το έξαιρετικό δέν έχουνε να επιδείξουνε. ε' ελλίσουμε πως με το νέο διάταγμα γιατί διαόουμε και νέο, θα συμπεριληφτούνε οι άδικημένοι αλήθινά.

ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΜΑΣ βόσεται δώ και από 20 μέρες ο λαμπρός θιάσος της Μαρίνης Κοτοπούλη. Ο θεατρόφιλος κόσμος είχε καταγοητευμένος με την ίδεσσα της τέχνης Μαρίνα. Μέσα στα πολλά μας έπαιξε και τον Ισοήλ και την Ιουδή του Μπεριστάιν τη Σκιά του Νιζοντέμ που έχει έξαιρετική έπιτυχία. Θα θέλαμε, η γνώμη μας, να μην έπαιζε η Κοτοπούλη στις φάσες και κωμωδίες. Άς περιορίζονταν μόνο στο δράμα και στην τραγωδία. Μας φαίνεται πως θα στεκότανε πολί ψηλά όπως άλλως τε και της άξίζει. Από τα πρόσωπα του θιάσου της διακρίνουμε το Μυράτ πουνε ένας ύπεροχος καλλιτέχνης, τον Άγουρόπουλο που επίσης είχε διαλεχτός τεχνίτης και κατά δεύτερο λόγο τον Άποστολίδη και τον Λογουετίδη σε μερικά έργα που έχουνε έπιτυχία. Τ' άλλα πρόσωπα επίσης καλά, με τη διαφορά που αι γυναίκες τεχνικά δστερούνε των άντρων. Γενικά το σύνολο είναι άρμονισμένο.

ΔΟΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Σωτ. Βουρά. Και ως χρονογράφημα να το κρίνουμε καλή θα το βροίκαμε άσχημο. Βίγη Μυτιλήνη. Καλότροχο το ποιηματάκι με γιατί τέτοιο ψεφτόνομα, δέν εχρησιμεύεται και περισσότερο γιατί. Σταμ. Παρ. Άθήνα. Δέν κάνετε τη δουλιά σας, δέ θυμόνουμε δε τόσο έφρολα. Άλλως τε η γνώμη σας τέτια.

